

РЕШЕНИЕ

№ 309

гр. София, 19.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 1-ВИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на седми март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Елизабет П.

Членове: Катерина Рачева
Михаил Малчев

при участието на секретаря Мария Ив. Крайнова
като разгледа докладваното от Елизабет П. Въззивно гражданско дело № 20241000500228 по описа за 2024 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 258 – чл.273 от ГПК.

С решение от 09.10.2023г по гр.д. № 13448/2019г Софийски градски съд, ГО, I-17 състав е отхвърлил изцяло предявения иск от КОНПИ за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество на стойност 620 244.91лв от С. М. Т. и Ц. В. С. представляващо суми- пазарна стойност на отчуждено имущество, погасителни вноски по кредит, внесени суми по депозит, вноски от трети лица, лични вноски и МПС. С решението си съдът е възложил разноските по делото върху КОНПИ, като е осъдил комисията да заплати разноски на ответниците и държавна такса по сметка на съда.

С определение от 23.11.2023г съдът е оставил без разглеждане молбата на ответниците за изменение на решението в частта за разноските, поради липса на представен списък по чл.80 от ГПК от тях в сроковете по ГПК.

Решението на СГС се обжалва с въззивна жалба от КОНПИ само в отхвърлителната част касаеща л.а. БМВ 525Д и четири суми, посочени във въззивната жалба, като следва да се приеме ,че в останалата част решението на СГС е влязло в сила като необжалвано. Въззивникът счита, че решението е неправилно,

противоречиво и необосновано. Въззивникът поддържа, че съдът неправилно е тълкувал и приложил разпоредбата на чл.151 от ЗОНПИ и пар.1,т.3 от ДР на ЗОНПИ. Оспорва определянето от съда на пазарна стойност на имущество. Оспорва изводите на съда за това какво имущество е било налично в началото на проверявания период и в края, както и извода, че ответниците са имали достатъчно средства за закупуването на установеното имущество. Оспорва изводите на съда за придобиването на л.а. БМВ от ответниците по дарение. Поддържа твърдение, че по делото е установено значително превишение на имуществото на ответниците над доходите им и се установява значително несъответствие. Поддържа, че съдът е допуснал нарушение на процесуалния закон, като не е разпределил доказателствената тежест по делото за факти, които е съобразявал в обжалваното решение. Оспорва решението в частта, с която върху ищеца са възложени такси и разноски. Моли, в обжалваната част решението на СГС да бъде отменено и предявеният иск да бъде уважен като бъде отнето в полза на държавата следното имущество, придобито от ответниците- л.а. БМВ 525Д, суми в общ размер от 163.03лв.Претендира разноските, направени по делото.

С молба от 06.03.2024г КОНПИ уточнява, че с въззивната жалба моли при изменение или отмяна на решението на СГС да бъдат изменени или отменени възложените върху комисията разноски.

Ответниците С. Т. и Ц. С., представлявани от адв. Ч. депозират общ писмен отговор, с който оспорват жалбата като недопустима, нередовна, пълна с противоречия и неоснователна. Поддържат искане отговора да се счита за насрещна въззивна жалба против решението на СГС в частта за разноските.

В о.с.з. адв. Ч. уточнява, че не обжалва определението на СГС по чл.248 от ГПК, но моли решението да бъде изменено в частта за разноските.

В о.с.з. въззивникът КОНПИ се представлява от главен инспектор П., която поддържа въззивната жалба. В нарочна жалба излага несъгласие в разпределената й доказателствена тежест по делото. Моли въззивната жалба да бъде уважена. Претендира разноски, направени пред двете съдебни инстанции. Прави възражение за прекомерност на разноските претендирани от ответниците.

Въззивникът представя писмени бележки по делото, с които поддържа развитите във въззивната жалба въззивни оплаквания

Въззиваемата страна С. Т. и Ц. С. се представляват от адв. Ч., който оспорва жалбата и моли решението на СГС да бъде потвърдено. Моли да му бъдат присъдени разноските, претендирани пред СГС и тези направени пред настоящата инстанция. Поддържа, че възнаграждението му е в минимален размер съобразно НМРАВ.

Въззиваемите депозират писмена защита по делото, с която оспорват въззивната жалба като недопустима, изложените от комисията аргументи – за противоречащи на

закона. Възразяват, че по делото е установено, че ответниците са имали законни доходи за придобиване на процесното имущество.

Софийският апелативен съд, като прецени събраните по делото доказателства и взе предвид наведените във въззивната жалба пороци на атакувания съдебен акт, намира за установено следното:

Съгласно разпоредбата на чл.269 от ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата. Съгласно разпоредбата на чл.269, изр.2 от ГПК по отношение на правилността на първоинстанционното решение въззивният съд е обвързан от посоченото от страната във въззивната жалба, като служебно има правомощие да провери спазването на императивните материалноправни разпоредби, приложими към процесното правоотношение. В този смисъл са дадените указания по тълкуването и приложението на закона от ВКС с ТР № 1/2013г по т.д. №1/2013г на ОСГТК- т.1.

Настоящият съдебен състав приема, че обжалваното решение е валидно и допустимо. Решението е правилно като краен резултат и не следва да бъде отменено.

Предявен е иск за отнемане в полза на държавата на имущество от С. Т. и Ц. С., с твърдение, че против С. Т. е започнало наказателно производство за престъпление по чл. 304б,ал.1 от НК. Твърди се, че при извършена проверка е констатирано, че за периода от 17.04.2008г до 17.04.2018г е налице значително несъответствие в имуществото на Т. . Посочено е, че Ц. С. е съпруга на С. Т.. В исковата молба е посочено имущество, притежавано от проверяваните лица към момента на проверката и са наведени твърдения, че за процесния период лицата са придобили и продали описани имоти, МПС, че през имуществото им са преминали описани суми, че са притежавали недвижимо имущество и са били съдружници в посочени дружества, имали са разходи за издръжка на семейството си, пътувания и др., при което се обосновава извод за установено несъответствие между нетен доход и имущество на ответниците в размер на 908 443.02лв, поради което се търси и отнемане на имущество в полза на държавата на стойност 620 244.91лв.

В отговора на ИМ ответниците навеждат възражения, че пазарната оценка на описаните имоти и вещи е некоректна, посочват, че не са съобразени приходи на семейството. Оспорват, при съобразяване на тези обстоятелства, да е налице несъответствие между нетните им доходи и притежаваното имущество в края на периода на проверката.

С решението си състав на СГС е отхвърлил иска за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество за сумата от 620 244.91лв, представляващи суми като равностойност на отчуждени вещи, лек автомобил погасителни вноски, депозитни вноски и вноски на каса, други парични вноски, думи по спестовни влогове, като е

приел, че по делото е установено наличие на законен доход от ответниците за придобиване на процесното имущество.

За да бъдат предявените конститутивни искове по чл. 153 от ЗОНПИ основателни следва да се установи на първо място, че ответникът подлежи на проверка, защото е привлечен като обвиняем за престъпление, включено в предметния обхват на чл. 108 ЗОНПИ или е лице, по отношение на което са налице други от предпоставките в хипотезата на чл. 108, ал. 2-6 от ЗОНПИ. Следва да се установят членовете на семейството на проверяваното лице, като се съобрази разпоредбата на пар. 1, т.19 от ДР на ЗОНПИ, чието имуществено състояние също подлежи на проверка.

На следващо място, следва да се установи по делото, че през проверявания период е налице значително несъответствие в имуществото на проверяваното лице по смисъла на определителната норма на пар. 1, т. 3 от ДР на закона – при несъответствие между имуществото и нетния доход, надвишаващ 150 000 лв за целия проверяван период. Ако се установи несъответствие в посочения размер, намира приложение презумпцията, че придобитото от проверяваното лице имущество е от незаконен източник, съгласно определителната норма на чл. 107, ал. 2 ЗПКОНПИ. На следващо място имуществото следва да е придобито в срока по чл. 112, ал. 3 от ЗПКОНПИ - в период от 10 години назад от предявяване на иска и то да не е придобито със законен източник на средства.

В тежест на ищеца е установяването на първите три предпоставки за уважаването на иска. В тежест на ответника е да доказва, че имуществото, което притежава в края на периода на проверката е придобито със средства, които имат законен произход.

Наличието на първата предпоставка се установява по делото от събраните по делото писмени доказателства и това не е спорно между страните, че на 30.03.2018г С. Т. е привлечен като обвиняем за престъпление по чл. 304б, ал.1 от НК, което престъпление е в обхвата на разпоредбата на чл.108 от ЗОНПИ. Проверка е образувана по решение на КПКОНПИ от 17.04.2018г и обхваща периода от 17.04.2008г. Не се спори още, че ответниците са съпрузи и имат общо дете.

За установяването на втората предпоставка следва да се съобразят разясненията, дадени по приложението на закона с формираната практика на ВКС по сходни казуси - решение № 97/2018 г по гр. д. № 3224/2017 г, IV ГО, решение № 137/2018 г. по гр. д. № 2507/2017 г, IV ГО, решение № 83/2020 г по гр. д. № 4939/2017 г., IV ГО, обобщени и доразвити с ТР № 4/2023 г по т. д. № 4/2021 г на ОСГК на ВКС.

Съгласно посочената сформирана практика приход е всяко постъпление на имуществено благо в патримониума на правния субект, а разход - всяко напускане на имуществено благо от същия патримониум. Приходи и разходи не подлежат на отнемане по никакъв ред. Доход са имуществените блага, с които се увеличава

патримониума на лицето в резултат на получените приходи от отделна дейност и извършените разходи, свързани с осъществяването на дейността. Доходите могат да бъдат законни и незаконни, доколкото са свързани с определена дейност, която може да е забранена със закон, да е подчинена на особен режим или да е разрешена. Само доходите от забранена със закон дейност са незаконни, те са изрично и изчерпателно посочени в действащите към съответния момент закони, всички останали доходи от всякакви възможни дейности са законни. Доход е уредено да се отнема само на основание чл. 53, ал. 2, б. "б" НК. По гражданскоправен ред не може да бъде отнет доход, а имущество (придобито от престъпна дейност).

Придобито имущество са всички имуществени блага, които субектът някога е притежавал, а отчуждено имущество е придобито имущество, което в последствие е напуснало патримониума на собственика, тъй като е преминало в собственост на друго лице/чрез сделка, по давност или публичен акт с отчуждително действие/. Преобразувано имущество е имуществено благо, което в резултат на фактически или правни действия е трансформирано в друго имуществено благо. Притежавано имущество е придобито имущество, което продължава да се намира в патримониума на субекта, тъй като не е отчуждено или изоставено, нито е потребено, обезценено, унищожено или погинало. Непритежавано е имущество, което е било придобито, но вече е напуснало патримониума на лицето, тъй като е отчуждено, изоставено, потребено, обезценено, унищожено или погинало. Притежаваното имущество има придобивна стойност, която показва какъв паричен ресурс е вложен за неговото придобиване, както и стойност при отчуждаване, която показва какъв паричен ресурс е получен при отчуждаването му /след приспадане на разходите за подобрения/.

Съгласно задължителните указания по тълкуването на закона дадени от ВКС с ТР № 4/2021 г на ОСГК не представляват "имущество" по смисъла на § 1, т. 4 от ДР на ЗПКОНПИ и не участват при определяне размера на несъответствието съобразно нормата на § 1, т. 3 от ДР на ЗПКОНПИ получените от проверяваното лице парични средства с неустановен законен източник, както и сумите от придобитото и впоследствие отчуждено друго имущество, за което не е установен законен източник на средства за придобиването му, в случай че те не са налични в патримониума на лицето в края на проверявания период и не подлежи на отнемане в полза на държавата паричната равностойност на получените суми с неустановен законен източник, както и сумите от придобитото и впоследствие отчуждено или липсващо друго имущество, за което не е установен законен източник на средства за придобиването му, в случай че те не са налични в патримониума на лицето в края на проверявания период и не е установено преобразуването им в друго имущество.

В мотивите към тълкувателното решение е разяснено, че имуществото по смисъла на пар.1, т.4 от ДР на ЗПКОНПИ обхваща само правата, не и задължения. Съгласно чл. 141 и сл. от ЗПКОНПИ на отнемане в полза на държавата подлежи

незаконно придобито налично имущество, а не доход, приход или разход. Незаконно придобито и подлежащо на отнемане може да е само имуществото, влязло в патримониума на проверяваното лице през изследвания период, което е налично и в края му – което съществува в патримониума на проверяваното или свързаните с него лица в края на изследвания период, към който момент може да бъде установено и несъответствие. Само ако такова несъответствие бъде установено, може да се предположи, че наличното имущество в края на изследвания период е незаконно придобито. Имущество, което е напуснало патримониума на проверяваното лице, не може да бъде отнето от него – ако то се намира в свързани лица, се отнема от тях; ако е отчуждено в полза на трети лица, на отнемане подлежи равностойността на отчужденото имущество, когато отчуждаването е противопоставимо на държавата; ако отчуждаването не е противопоставимо на държавата, имуществото се отнема от приобретателя. Когато се говори за неналично имущество не се имат предвид посочените хипотези на чл. чл. 142-147 и чл. 149 от ЗПКОНПИ/сега ЗОНПИ/. Имуществото, което подлежи на отнемане и значителното несъответствие между притежаваните активи и придобитото от законен източник са свързани и не могат да бъдат разделяни с цел да се достигне до предвидената в закона разлика, обосноваваща отнемането. Предмет на отнемане е незаконно имущество /това, за което не е установен законен източник на доходи/, което е налично към датата на проверката и може да формира стойността на "значителното несъответствие" по смисъла на пар 1, т. 3 от ДР на ЗПКОНПИ/ЗОНПИ/. Наличието на имущество с неустановен законен произход не е достатъчно основание да се пристъпи към неговото отнемане, необходимо е да се установи наличието на значително несъответствие. Релевантна е стойността на значителното несъответствие - превишаване споне 150 000 лв на стойността на имуществото, а не сбора на разходите през годините, над общата стойност на нетния доход за проверявания период. Едва когато такова несъответствие е налице, на проверка подлежи това какви са доходите на проверяваното лице за изследвания период, какъв е източникът на тези доходи и дали същите съответстват на придобитото имущество или не. Целта на закона е да отнеме в полза на държавата незаконно придобитото от проверяваното лице имущество като се ограничат възможностите за незаконно обогатяване чрез придобиване на имущество и разпореждане с него. Такова обогатяване обаче е налице само в случаите, когато между притежаваното от лицето имущество в началото на проверявания период и в края на проверявания период е налице необосновано превишение, при което имуществото се е увеличило в края на проверявания период. В случаите, когато няма такова увеличаване или е налице съответно намаляване на имуществото в края на проверявания период, то не е налице обогатяване. В тежест на КОНПИ е да докаже какво имущество притежават проверяваното или свързаните с него лица в края на проверявания период.

Видно от изложеното паричните средства, преминали по банкови сметки, които

не са налични в края на изследвания период при посочените по-горе условия, както и сумите от придобитото и впоследствие отчуждено или липсващо друго имущество, за което не е установен законен източник на средства за придобиването му, в случай че те не са налични в патримониума на лицето в края на проверявания период и не е установено преобразуването им в друго имущество, не формират превишение на имуществото, не могат да обосноват несъответствие, респективно липсва предмет на отнемане – поради което и не подлежат на отнемане.

При така направените уточнения съдът намира, че следва на първо място чрез сравнение между стойността на притежаваното имущество в началото на проверявания период и стойността на имуществото в края на проверявания период да се определи дали имуществото на ответниците се е увеличило и ако да - дали увеличението е с поне 150 000 лв.

Ако превишение със стойност над посочената е налице, е необходимо да се изследва дали е налице несъответствие между същото и нетния законен доход на лицето, изчислен като разлика между приходите и разходите на проверяваното лице и семейството му за проверявания период. Следва да бъдат отнети само наличните имущества, за чието придобиване бъде установено, че лицето не е разполагало със средства от законен произход към момента на придобиването.

По делото процесни пред настоящата съдебна инстанция са само вещите, чието отнемане се иска с въззивната жалба – автомобил БМВ и суми- вноски по сметки. По отношение на останалите, претедирани за отнемане в полза на държавата вещи, предмет на исковата молба КОНПИ не обжалва първоинстанционното решение и в тази част решението на СГС не е предмет на проверка от въззивната инстанция. Настоящият съдебен състав се сезиран да провери решението само по отношение на отказа да се отнемат в полза на държавата вещите, описани във въззивната жалба. По отношение само на тези вещи следва да се провери от въззивната инстанция дали са били налични в имуществото на ответниците в края на проверявания период, дали е налице законоустановеното превишение и съответно- дали има несъответствие между имущество и доходи.

От събраните по делото писмени доказателства, твърденията в исковата молба и приетите по делото заключения на СИЕ се установява, че наличното у ответниците имущество в началото на проверявания период е наличност по банкови сметки-апартамент в ж.к. ***, суми по банкови сметки в размер на поне 11788.69лв според изслушаната СИЕ, дружествени дялове на стойност 5 000лв. Дори и да се приеме, че в края на проверявания период ответниците са притежавали всичко, което по въззивната жалба се претендира за отнемане – автомобил и парични суми , доколкото останалите обсъждани пред първата инстанция имущества не са процесни пред въззивната инстанция, то тяхната обща стойност е БМВ 525Д -53320лв, съобразно твърдения на

ищеца в ИМ /а според вещото лице към 2011г стойността на автомобила е 37 000лв/ и сума в размер на 163.03лв. Сумите, видно от изложеното във въззивната жалба са налични към края на проверявания период.

Така, в най- благоприятния за ищеца случай, като се вземат предвид само неговите твърдения , общата стойност на наличното имущество на ответниците в края на проверявания период, така както е въведено като спорно пред въззивната инстанция, възлиза на сумата от 53483.03лв. Дори и в най-благоприятния за ищеца случай , ако се приеме признатият от ищеца в ИМ нетен доход на ответниците за периода на проверката да възлиза на сумата от 963 280.37лв/ според вещото лице нетния доход на ответниците е 1 802 006.30лв/ се установява, че не е налице разлика в стойността на имуществото в началото на проверявания период с тази в края на периода, надвишаваща 150 000 лв и не се установява "значително несъответствие" по см. на пар 1, т. 3 от ЗПКОНПИ, предвид установяването, че ответниците са придобили и разполагат към края на периода на проверката с налично имущество на стойност значително по-малка от установените от комисията нетни доходи за същия период , а и на по-малка стойност от стойността на имуществото им в началото на проверявания период. При това положение е безпредметно да се изследва дали ответниците не са разполагали с по-голям нетен доход от посочения от комисията в исковата молба – щом дори и при възприетата от ищеца стойност доходите им се оказват достатъчни за придобиването на установеното налично имущество в края на периода.

Следователно, не се установява по делото наличието на "значително несъответствие" по смисъла на пар 1, т. 3 от ЗПКОНПИ, при което се явява безпредметно да се изследва законността на доходите на ответниците. Исковите са неоснователни и следва да бъдат отхвърлени изцяло.

Изводите на двете съдебни инстанции съвпадат , поради което обжалваното решение трябва да бъде потвърдено в обжалваната част.

По отношение на искането за изменение на решението на СГС в частта за разноските, съдържащо се в отговора на въззивната жалба

Искането е неоснователно. Първоинстанционният съд се е произнесъл по искане по чл.248 от ГПК, което не е обжалвано от въззиваемите, видно от изявлението на адв. Ч. в о.с.з. на 07.03.2024г. Редът за изменение на съдебно решение в частта за разноските е по чл. 248 от ГПК. Този ред е изчерпан със стабилизирането на определението на СГС от 23.11.2023г . След като въззивната инстанция не изменя първоинстанционното решение като резултат и не е сезирана с жалба по чл.248 от ГПК няма правен способ за изменение на постановеното първоинстанционно решение в частта за разноските.

По отношение на разноските

Ищецът е освободен от задължението предварително да заплаща държавна такса

за разглеждане на предявената от него въззивна жалба . По твърдения на ищеца цената на имуществото заявено за отнемане пред въззивната инстанция е 53483лв и дължимата се от въззивника държавна такса е в размер на 1069.66лв, от заплащането на която сума въззивникът е първоначално освободен, на осн. чл. 154, ал. 3 ЗПКОНПИ. Сумата следва да заплати по сметка на САС, на основание чл. 157, ал. 2 ЗПКОНПИ .

На основание същата правна норма съдът следва да възложи върху ищецът и заплащането на разноските, направени за защитата на ответниците. Същите претендират разноски и доказват реално направени такива в размер на 1500.00лв, платени от С. Т., видно от представена разписка. Въззивникът прави възражение за прекомерност на претендираното адвокатско възнаграждение. Съдът като взе предвид фактическата и правна сложност на спора, събраните по делото доказателства, обстоятелството , че пред въззивната инстанция пълномощникът на въззиваемите е депозирал писмен отговор, проведено е едно о.с.з. и не са събирани доказателства намира, че възнаграждението на адвокат Ч. е справедливо по размер, а не прекомерно. Възражението на КОНПИ по чл.78,ал.5 от ГПК е неоснователно. Въззиваемите не доказват реално направени други разходи, за възлагането на които съдът следва да се произнесе.

Предвид изложените съображения, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 261207 от 09.10.2023г , постановено по гр.д. № 13448/2019г по описа на Софийски градски съд, ГО, 17 състав, изцяло.

ОСЪЖДА Комисията за отнемане на незаконно придобито имущество , гр. София, с адрес за призоваване пл. Света Неделя №6 да заплати по сметка на Софийски апелативен съд сумата от 1069.66лв, държавна такса за въззивното производство на осн. чл.157,ал.2 от ЗПКОНПИ.

ОСЪЖДА Комисията за отнемане на незаконно придобито имущество гр. София, с адрес за призоваване пл. Света Неделя №6 да заплати на С. М. Т. с ЕГН ***** сумата от 1500лв- възнаграждение за процесуално представителство пред САС, на осн. чл.157, ал.2 от ЗПКОНПИ.

Решението подлежи на касационно обжалване с касационна жалба пред ВКС в 1-месечен срок от връчването му на страните , при условията на чл.280,ал.1 и ал.2 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____